

Mantelzorgagenda 2023 – 2026

Voortgang 2024 - 2025

Met de Mantelzorgagenda 2023 – 2026 wil het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een gewaardeerde en gelijkwaardige positie van de (jonge) mantelzorger bereiken. Dit doet VWS samen met de coalitiepartners van de Mantelzorgagenda en de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De Mantelzorgagenda bestaat uit 3 actielijnen met gerichte doelstellingen en acties.

Actielijn 1

Erkende positie van de mantelzorger

Deze actielijn zorgt voor een verstevigde positie van de (jonge) mantelzorger. In het bijzonder bij de combinatie van werk en mantelzorg, onderwijs en mantelzorg en wonen en mantelzorg.

Actielijn 2

Samenwerking met het netwerk van de mantelzorger

Deze actielijn richt zich op het vergroten van kennis over informele hulp en steun, het verbeteren van samenwerking tussen formele en informele hulp en steun en het creëren van goede randvoorwaarden en ruimte voor de professional.

Actielijn 3

Individuele ondersteuning

Deze actielijn draagt bij aan het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers. Het is belangrijk dat mantelzorgers weten waar ze terecht kunnen met vragen en op tijd de juiste hulp krijgen, die aansluit bij hun specifieke situatie en behoefte.

Wat we doen en voor wie

Voor **werkende mantelzorgers** maken we de combinatie van werk en mantelzorg makkelijker.

Jonge mantelzorgers krijgen speciale aandacht zodat ze net als hun leeftijdsgenoten gezond en kansrijk kunnen opgroeien.

Mantelzorgers met een uitkering krijgen meer ruimte voor mantelzorg met minder belemmerende regelgeving.

We richten ons op het verminderen van regels op het gebied van **mantelzorg en wonen**.

We verbeteren de samenwerking tussen de **informele hulp en steun en formele zorg** door vroegtijdige aandacht voor de mantelzorger en ruimte voor de professional.

De beschikbaarheid van en toegang tot **respijtzorg** wordt verbeterd.

Actielijn 1 Erkende positie van de mantelzorger

Een erkende positie betekent dat de rol van de mantelzorger wordt erkend en gewaardeerd binnen de zorg, het beleid en de samenleving. Binnen deze actielijn richten we ons specifiek op de werkende mantelzorger, de jonge mantelzorger, mantelzorgers met een uitkering, en mantelzorg en wonen.

Mijlpalen 2024 - 2025

- Het [Besluit](#) versterking regie volkshuisvesting is op 13 februari '25 naar de Tweede Kamer gestuurd. Het wordt makkelijker gemaakt om mantelzorgwoningen vergunningsvrij te plaatsen.
- Op 15 september '25 is er een [kamerbrief](#) over de voortgang op de vereenvoudiging van het verlofstel verstuurd. Aanpassing van verlof van de zorg voor naasten is één van de drie verlofsoorten.
- Het [wetsvoorstel](#) Participatiewet in balans is op 30 september '25 aangenomen door de Eerste Kamer. In de wet is meer ruimte gekomen voor mantelzorg. De wet treedt januari 2026 in werking.
- Een [wetswijziging](#) is in voorbereiding waardoor familieleden zorg en ondersteuning voor hun naasten vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) kunnen aanvragen en ondertekenen wanneer de cliënt hiertoe zelf niet in staat is. Deze wijziging helpt bij het verminderen van administratieve lasten. Verwachte ingangsdatum is januari 2027.

Bewustwording en communicatie

- De pop-up van de Bewustwordingscampagne '[#Mantelzorg is hier – Praat erover!](#)' werd volop ingezet. Branches, mantelzorgsteunpunten en werkgevers zoals KPMG, gemeente Amstelveen en zorgorganisatie Caryn zijn hier zelf mee aan de slag gegaan, gefaciliteerd door Werk&Mantelzorg.
- Stichting Werk&Mantelzorg organiseerde verschillende [webinars](#) en podcasts om de bewustwording en het handelingsperspectief van werkgevers te vergroten. Het aantal kijkers lag per webinar tussen de 200 en 500 personen.
- [De Week van de Jonge Mantelzorger](#) vond plaats op 1 tot 7 juni met de vernieuwde bewustwordingscampagne 'Meer dan je denkt!' met een landelijke kick-off op de Hogeschool van Amsterdam. Circa driekwart van de gemeenten heeft gebruikgemaakt van de toolkit van de Week van de Jonge Mantelzorger.
- In mei 2025 lanceerde de Hogeschool van Amsterdam het platform [WeCARE](#) voor studenten met (mantel)zorgtaken naast hun studie.

Publicaties en handreikingen

- Stichting Werk&Mantelzorg maakte diverse publicaties over waarom én hoe verschillende organisaties een bijdrage kunnen leveren aan het beter mogelijk maken de combinatie van werk en mantelzorg, respectievelijk [werkgevers binnen Zorg & Welzijn](#), [gemeenten](#), [mantelzorgondersteuners](#) en [ondernemingsraden](#).
- Het project '[Jonge Mantelzorg Vriendelijke School](#)' is verder uitgebreid met nieuwe materialen voor in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en MBO.
- O.a. de Strategische Alliantie Jonge Mantelzorgers, MantelzorgNL en ECIO hebben de [handreiking "modelovereenkomst studerende mantelzorgers"](#) opgesteld. De modelovereenkomst helpt onderwijsinstellingen om studenten met mantelzorgtaken erkenning te geven en te ondersteunen.
- VNG en MantelzorgNL hebben de [handreiking mantelzorgwoningen](#) opgesteld. De handreiking ondersteunt gemeenten bij het vormgeven van hun beleid rondom (pre)mantelzorgwonen.

Vooruitblik

- Aan de Sociaal Economische Raad (SER) is advies gevraagd over het faciliteren van werk en mantelzorg. Dit advies wordt in het eerste kwartaal van 2026 verwacht.
- Bij nieuwe en bestaande wetten en regelingen waar we mantelzorgers om bewijs vragen, doen we voorstellen om deze bewijslast makkelijker te maken.

We verschuiven de aandacht voor de mantelzorger naar een vroeg stadium, om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen

Actielijn 2 Samenwerking met het netwerk van de mantelzorger

Een mantelzorger wordt nog niet altijd gehoord en gezien als gelijkwaardig met de zorgprofessional. Een gelijkwaardige positie van de mantelzorger vraagt om goed samenspel en een effectieve samenwerking tussen betrokkenen en zorgprofessionals in het netwerk van de zorgvrager. De acties binnen deze actielijn zijn dan ook gericht op het vergroten van kennis, verbeteren van samenwerking tussen formele zorg en informele hulp en steun en het creëren van goede randvoorwaarden en ruimte voor de professional.

Mijlpalen 2024 - 2025

- Het [generiek kompas](#) is 1 juli 2024 opgenomen in het Nederlands register voor zorgaanbieders (Nza-register). Het kompas draagt bij aan het voeren van 'het goede gesprek' met o.a. mantelzorgers door hier meer tijd en mogelijkheden voor te bieden.

Bewustwording en communicatie

- Vilans voert vanuit het [programma waardigheid en trots voor de toekomst](#) de [leergang informele zorg](#) uit. De leergang is gericht op professionals.
- Op 25 november 2025 vond het [Congres Jonge Mantelzorg](#) plaats met het thema 'Samenwerken rondom jonge mantelzorgers'.

Publicaties en handreikingen

- MantelzorgNL heeft een [keuzehulp voor mantelzorgers](#) gepubliceerd die mantelzorgers helpt bij het bewaken van hun grenzen en de samenwerking met professionals.
- Tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst 2025 van MantelzorgNL en de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) "zorgen doe je samen" is een inspiratiedocument gepresenteerd met [goede voorbeelden uit het land](#) over de samenwerking tussen de formele zorg en informele hulp en ondersteuning.
- Via [Zorg van Nu](#) is een overzicht beschikbaar van apps die het makkelijker maken om samen te zorgen.
- Voor het generiek kompas zijn tools ontwikkeld voor samenwerking met mantelzorgers, zoals een [voorlichtingsfilmpje](#), een 'doe-boekje' voor voorbereiding 'op het open gesprek'. Daarnaast is een [cliëntenversie](#) geschreven van het kompas.
- Vanuit het Programma Waardigheid en trots voor de toekomst zijn verschillende materialen ontwikkeld. De [wegwijzer samenwerken met informele zorg](#), een [inspiratiemagazine](#), een [praktische wegwijzer](#), verschillende [video's](#) over communiceren met naasten en over [samen beslissen](#). Deze materialen dragen bij aan een gelijkwaardige samenwerking tussen formele en informele zorg en ondersteuning.
- In samenwerking met VWS, MantelzorgNL en V&VN is een [infographic](#) voor zorgmedewerkers ontwikkeld over de samenwerking met informele zorg.
- Het [Lectorenplatform Informele Zorg](#) heeft op 10 november 2025 de [Kennisagenda Informele Zorg – focus op Mantelzorg](#) gelanceerd. Deze agenda is ontwikkeld door het Lectorenplatform om richting te geven aan toekomstig praktijkgericht onderzoek naar informele zorg – met mantelzorg als centrale focus. De kennisagenda maakt zichtbaar op welke thema's en onderwerpen meer kennis en praktijkgericht onderzoek nodig is.

Goed voorbeeld

- 's Heeren Loo werkt vanuit een visie voor een goed leven voor cliënten, met het informele netwerk samen. Op hun [website](#) vind je o.a. webinars en ervaringsverhalen terug maar ook juridische kaders rond de samenwerking met het netwerk.

Vooruitblik

- Er vindt een verkenning plaats op welke wijze randvoorwaarden kunnen worden gecreëerd voor 'mantelzorgacademies'.

De mantelzorger wordt vroegtijdig gehoord en betrokken bij zorg voor hun naaste. Er is sprake van gelijkwaardig samenspel tussen de formele en informele hulp en ondersteuning.

Actielijn 3 Individuele ondersteuning

Het is belangrijk dat mantelzorgers op tijd de juiste hulp krijgen wanneer dit nodig is. Dit om te voorkomen dat de mantelzorger overbelast raakt. Om mantelzorgers te ondersteunen bieden gemeenten verschillende vormen van individuele en collectieve ondersteuning aan. Respijtzorg is één van deze vormen. De huidige ondersteuningsvormen sluiten nog niet altijd aan op de behoeften van de mantelzorger. Daarom helpen we gemeenten met vraaggerichte ondersteuningsvormen.

Mijlpalen 2024 - 2025

- De [werkagenda VN-verdrag Handicap 2025-2030](#) is op 30 juni 2025 naar de Tweede Kamer verstuurd. In deze werkagenda is specifieke aandacht voor mantelzorgers en naasten van mensen met een beperking. De maatregelen zijn onder meer gericht op het aanbod logeerszorg, de combinatie werk en mantelzorg en de samenwerking met professionals.
- Het [Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg \(HLO\)](#) is op 11 juli 2025 naar de Tweede Kamer verstuurd. Met het HLO zijn, aanvullend op de Mantelzorgagenda, afspraken gemaakt over het verbeteren van mantelzorgondersteuning en voor logeer- en respijtzorg.

Bewustwording en communicatie

- Movisie en MantelzorgNL hebben via het [Adviesteam Mantelzorg](#) webinars verzorgd over de thema's Benutten van ervaringsdeskundigheid, Regie op mantelzorgondersteuning en Waarderen van de mantelzorger voor meer dan 250 professionals.

Publicaties en handreikingen

- De [wegwijzer 'financiering van logeerszorg'](#) van MantelzorgNL, Movisie en Vilans biedt zorgaanbieders en professionals waardevolle kennis over en praktische inzichten in de organisatie van logeerszorg.
- De [Toolbox interventies mantelzorgondersteuning](#) van Movisie en MantelzorgNL biedt beleidsmedewerkers van gemeenten inspiratie bij het vormgeven van hun mantelzorgbeleid.
- MantelzorgNL heeft het digitale stappenplan "[waar blijft mijn tijd](#)" ontwikkeld voor mantelzorgers. Dit helpt om inzicht te krijgen in de belasting.
- Meer dan 22.000 spellen "Bordje Vol" zijn beschikbaar gesteld aan Mantelzorgers. Bordje vol is een instrument waarmee mantelzorgers inzicht krijgen in wat ze allemaal op hun "bord" hebben liggen en hoe ze daarmee om kunnen gaan (ter voorkoming van overbelasting).

Goed voorbeeld

- In de gemeente Den Bosch is een logeerbed beschikbaar [ter voorkoming van overbelasting](#). Je kan als mantelzorger [zonder indicatie](#) aanspraak hierop maken.

Vooruitblik

- De HLO-partijen geven vanaf 2026 uitwerking aan de afspraken over het versterken van mantelzorgondersteuning en de organisatie van respijt- en logeerszorg.

Meer aandacht voor het voorkómen van overbelasting van de mantelzorger.

De coalitiepartners van de Mantelzorgagenda 2023 – 2026

De landelijke coalitie van de Mantelzorgagenda is een structureel samenwerkingsverband van partners. We staan voor een gezamenlijke, zeer belangrijke opgave: het landelijk over de volle breedte sterk positioneren en verankeren van mantelzorg en het ondersteunen van mantelzorgers.

